

AEDVILI – MAITSEV JA TERVISLIK!

LÜHITUTVUSTUS: Mängulise programmi käigus õpitakse tundma ja väärtustama kodumaiseid aedvilju kui tervislikku toitu. Õpetöös kasutatavad vahendid on ehedad ja lapsed näevad, saavad katsuda ning maitsta erinevaid vilju. Lapsed mõistavad, et viljadel on erinevad seemned ning taim saab alguse seemnest. Mängime läbi, mida taim vajab kasvamiseks, millised on taime osad ning milliseid taimeosaid me sööme.

SIHTRÜHM: koolieelikud

ÕPPE KEEL: eesti

RÜHMA SUURUS: 24 last

AEG JA KESTUS: 1 või 2 akadeemilist tundi, sügiskuudel (september, oktoober)

TOIMUMISKOHT: Tartu loodusmaja

VAHENDID: seemnetopsid (20), kandikud (4), ämbrid (4), kaardid erinevate viljadega (24), erinevad söödavad aedviljad (porgand, kartul, lillkapsas,

hernes, uba, kõrvits, peet jne), korv, silmaklapid (24), tükeldatud aedviljad kausiga, 24 rohelist taime, pott tomatitaimena, vihmauss, liblikas, mesilane, päike (mänguasi), kastekann.

EESMÄRGID:

Programmi läbinud õpilane:

- **Teab**, millest saab taim alguse ja mida ta vajab kasvamiseks.
- **Tunneb** ära erinevad taime osad.
- **Tunneb** erinevaid aedvilju ja oskab neid jaotada söödava osa järgi.
- **Väärtustab** kohalikke aedvilja kui tervislikku toitu.

SEOS ÕPPEKAVAGA:

Eesti keel ja kodulugu

- Toit ja lauakombed: kust me saame toitu, mis kasvab põllul ja aias. Toiduained: kohalikud ja kaugelt.

- Loodus ja loodushoid: Inimene, taimed, loomad, aastaring, rikas sügis, aed. Hooli ja hoia. Kuidas mina saan seda teha.
- Tervis ja tervislik eluviis: kodused toitumistavad.

PROGRAMMI ÜLESEHITUS:

Sissejuhatus

Juhendaja asetab lauale korvi erinevate aedviljadega ning vestleb lastega nende igapäevastest toitumisharjumustest. Juhendaja annab läbi vihjete ja suunavate küsimuste ülevaate tegevuse kohta.

1. „Seemnemäng“ Õpilased jagatakse nelja gruppi. Iga grupp saab kandiku erinevate seemnetega ja viis erineva köögiviljapildiga topsi. Grupp peab jagama seemned õigetes tepsidesse. Mängu eesmärk on selgitada lastele, et viljadel on erinevad seemned ning taim saab alguse seemnest.

2. Mida taim vajab kasvamiseks ja millised on taime osad? Iga laps saab endale rohtaime ja püüab ära määrata erinevad taime osad: juur, vars, leht, õis. Teema näitlikustamiseks mängitakse läbi taime areng seemnest valmis taimeni. Tutvustatakse

taime arengut soodustavad organisme- vihmauss, mesilane, liblikas ja räägitakse nende kasulikkusest.

3. Mäng „Kas ma söön õunapuud?“ 4 ämbrit pildi ja kirjaga: „juur“, „vars“, „leht“, „vili“, asetatakse ruumi ühte otsa üksteise kõrvale. Moodustatakse järjekord, igaühel jagatakse pildikaart (loositakse). Lapsed nimetavad pildil oleva vilja ja asetavad pildi õigesse ämbrisse. Mängu eesmärk on selgitada lastele, et nad söövad taimede erinevaid osi ning millise taimeosaga on tegemist erinevate advljade puhul.

4. Mäng „Ühepajatoit“ Õpilased näevad, tunnevad ära ja saavad katsuda oma käega erinevaid vilju. Õpilased vaatlevad, võrdlevad ja rühmitavad. Arutletakse, milliseid toitusid nendest viljadest saab teha. Kas nende pere ka ise kasvatab midagi ja mida?

Mängu käik: iga laps saab enda kätte ühe aedvilja. Juhendaja hüüab ühe toidu nime ja lapsed peavad mõtlema, kas nende käes olev vili võiks olla selle toidu sees. Kui jah jooksevad tiiru ümber juhendaja. Hüütavad toidud: moos, ühepajatoit, kompott, salat, supp, pitsa jne

5. Mäng „Silmad kinni ja suu lahti“ Lapsed panevad proovile oma maitsemeele püüdes ära tunda

2–3 erinevat aedvilja. Lapsed pesevad käed ja katavad silmad klappidega. Seejärel jagab juhendaja viljatükid lastele kätte. Kordame üle inimese erinevad meeled, maitseme ja arutleme. Mängu eesmärk on, et lapsed sööksid rohkem aedvilju ja mõistaksid nende kasulikkust tevisele.

TAGASISIDE: Lõpuring, kus käib käest kätte nn „jutupall“. Iga laps saab öelda mis talle meelde jäi, mis oli huvitav.

RÜHMA SAATVA ÕPETAJA ÜLESANDED: Laste ettevalmistamine/häälestamine programmiks. Programmis osalemine ja vajadusel juhendaja abistamine, tagasiside andmine.

JUHENDAJAD:

Triin Rassulov, läbinud loodusainete õpetaja kursuse, programmijuht

Ülle Kaasik, eelkooli-ja esiõpetuse õpetaja, programmijuht

TARTU LOODUSMAJA – TEEVIIT LOODUSE JUURDE

